

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կը խորհրդով թէ միջին հայ անհատին մօտ կարեւոր բան կը պսակուի որ կարելի է կոչել գործնական ազգասիրութիւն:

Բոլորն ալ աւելի կամ նուազ չափով կը սիրենք մեր ազգը, բայց սիրելը բան մը, և այս սէրը մեր կեանքին բոլոր երկաններուն վրայ գործնականացէս արտայայտելը բոլորովին ուրիշ բան մըն է:

Գործնական ազգասիրութիւնը կը պահանջէ ամէն բանէ առաջ զոհողութիւն: Բայց զոհողութիւն ըսելով պէտք չէ՝ անպատճառ կամ միայն նրաժական զոհողութիւն հասկնալ: Ամէն մարդ կրնայ դրամ չունենալ ազգին տալու համար, բայց ամէն մարդ իր լաւագոյնէն բաժին մը կրնայ հանել և տալ իր ազգին: Կարեւորը ազգին տալ կամ անոր նուիրուիլն է: Տալ գիտնալ, տալու վարժուիլ և սիրով տալ պէտք է սովորինք: Ամէն հայու պարտականութիւնն է սիրել իր Ազգը, հպարտ ըլլալ, և ոչ թէ ամօթ զգալ այս ազգին դաւակ ըլլալուն:

Ծիւղ է որ մենք շատ փոքր ազգ մըն ենք, անտէր և անհայրենիք. ու այս պատճառով շատ անգամ կարգ մը ասպարէզներու մէջ մեր յառաջդիմութեան կտրծէք թէ խոչնդոտ կը դառնայ մեր ազգութեան այդ նկարագիրը: Արտակարգ կարողութիւն պէտք է շատ անգամ հայուն համար կարենալ այս տեսակ ասպարէզներու մէջ յառաջդիմելու: Բայց մօռնալու չէ որ աղքատին դաւակն ալ յառաջադէմ է յաճախ: Եթէ մենք ազգովին աղքատ ենք, այս աղքատութիւնը պէտք է մեզ մղէ տասնապատկելու մեր ձիգերը գմեղ լաւագոյն արժանիքներով և կարողութիւններով օժտելու համար, որպէսզի մեր անձնական արժանիքներով կարենանք ձեռք բերել այն յաջողութիւնները՝ որ ուրիշներ հարստութեամբ կամ ազգային պաշտպանութեամբ ձեռք կը բերեն:

Հետեւաբար իմ համոզումովս գործնական ազգասիրութիւնը կը պահանջէ երկու բան: Առաջին՝ զոհողութիւն իր ազգին համար: Երկրորդ՝ ինքնապարգայում՝ դարձեալ իր ազգին համար:

Գիտենք որ հայը միշտ տուած է և կու

տայ Ազգին: Այո, մեծն ու փոքրը, հարուստն ու աղքատը տուած են միշտ իրենց լուծան, մանաւանդ երբ աղէտներ եկած և սխալած են Ազգին գլխուն: Բայց ինձ այնպէս կը թուի որ ազգային մեծ բարերարներու և ազգասէրներու թիւը հետզհետէ կը նուազի: Միջին հայը գծկամակելով սկսած է տալ ինչո՞ւ արդեօք այնպէս է:

Ըստ իս, գլխաւոր պատճառներն են հետեւեալները:

1) Կեանքի պայքարը սաստկացած է և այդ բուռն պայքարին մէջ հայը կարող չէ այլևս դրամ չահիլ այն գիւրութեամբ որով նա կը չահէր այդ դրամը անցեալին մէջ:

2) Կեանքի պահանջները բազմապատկուած են, այնպէս որ հայը նոյնիսկ եթէ, բազմապատկած անցեալ ժամանակներուն, շատ աւելին չահէր, այսօր դարձեալ հագիւ պիտի կրնար իր օրուան պէտքերը գոհացնել:

3) Ուրիշ ազգեր կու տան սիրով իրենց ազգին անոր համար որ անոնք իրենց տուածին փոխարէնը կ'օտանան. երբ, օրինակի համար, ազգի մը անկախութեան սպառնալիք ըլլայ, կը տեսնէք որ այդ ազգին դաւակները հազգին զոհողութիւններ կ'ընեն սիրով, բայց անոնք իրենց զոհողութեանց արդիւնքը կը վայելեն, իրենց տուածին փոխարէնը կ'օտանան իրենց անկախութիւնը փրկելով:

Արդ, ինչ որ ալ ըլլայ կեանքի պայքարը և դարուն պահանջները, հայը պէտք է գիտնայ որ պարտականութիւն ունի իր ազգին հանդէպ, ինչպէս իր ծնողաց կամ ընտանիքին հանդէպ: Եթէ իր չահածը անբաւական է, ան պէտք է ձիգ մը ընէ աւելին կարենալ չահելու համար, որպէսզի իր չահածէն բաժին մըն ալ կարենայ հանել իր ազգին: Կամ քի տէր մարդիկ որքան ալ զգան կեանքի բոլոր ծանրացած, այնքան աւելի կ'աշխատին և կը յառաջդիմեն. այնպէս որ շատ անգամ անոնք զգացած ու խոստովանած են թէ այնքան յառաջդիմած պիտի չըլլային, եթէ իրենց կեանքին բոլոր այնքան ծանր եղած չըլլար:

Չվախմանք ուրեմն մեր բոլոր քիչիկ մը ծանրացնելէ ազգային տուրքերով, անոնք

մեզ մզուժ կրնան տալ աւելի աշխատելու և յառաջդիմելու:

Յետոյ, բնական է անշուշտ, որ մարդ վհատի երբ շարունակ տայ և փոխարէնը չ'ստանայ. բայց մենք պէտք է տանք մեր ազգին, այն գիտակցութեամբ որ մեր տուածին փոխարէնը չենք կրնար շուտով ստանալ: Երբ անմիջական արդիւնք չսպասենք չենք վհատիր:

Դանք այժմ ինքնազարգացման:

Մենք, պէտք ենք զմեզ հետզհետէ և օրէ օր աւելի զարգացնել. ինչ որ ալ ըլլայ, մեր ասպարէզը, մեր արուեստը կամ արհեստը, մենք մեր կարողութիւնները պէտք է մշակենք: Ամէն անցնող օր մեր իւրաքանչիւրին վրայ նոր ձիւք, նոր արժանիք, նոր կարողութիւն, նոր առաքիչ-նութիւն պէտք է աւելցնէ:

Պէտք է որ բարոյապէս, մտաւորապէս և ֆիզիքապէս հետզհետէ աւելի զարգանանք: Ամէն դաշտի մէջ պէտք է մարզունք և զարդանանք և աշխատինք տիպար քաղաքացիներ ըլլալու: Իր ազգին օգտակար չի կրնար ըլլալ նա, որ իր անձին օգտակար չէ կրցած ըլլալ:

Մեր արժանիքները ու կարողութիւնները պէտք է բազմապատկենք ոչ թէ անձնական փառքի համար, այլ մեր ազգին փառքին համար: Մենք փոքր ազգ մեծ ազգերու կողքին պէտք է որ փայլինք: Այն ատեն կրնամ ըսել զրամէն շատ աւելին տուած կ'ըլլանք մեր ազգին, անոր փառքն ու պատիւը աւելցնելով:

Մեր արտակարգ կարողութիւններով և արժանիքներով պէտք է բաղձալի տարր մը ըլլանք ու նկատուինք ամէն ազգերու մօտ: Երբ տիպար քաղաքացիներ ըլլանք մեզ հիւրընկալող ազգերուն, զմեզ պատրաստած կ'ըլլանք մեր հայրենիքին համար:

Ահա այսպէս է, ըստ իս, որ ամէն հայ կրնայ գործնականի վերածել իր ազգասիրութիւնը:

Կ. ՄԻՀՐԱՆԵԱՆ

Երուսաղիմ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

Հ Ո Գ Ն Հ Ա Ն Գ Ի Ս Յ

ԵՐԱՆԱՇԵՆՈՐԸ Տ. ԹՈՐԳՈՍ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԹԻ
ՄԱՀՈՒՆԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Փետրուար 9-ի Կիրակիին հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտամունք կատարուեցաւ, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, ի հանդիստ հոգւոյ մեծանուն Պատրիարքին Ս. Աթոռոյ, Երջանկայիշատակ Տ. Թորգոմ Ս. Պատրիարքի, իր մահուան երկրորդ տարեկիցին առիթով:

Ս. Պատրարգի միջոցին քարոզեց Տ. Նորայր Վերք, «Զի ի հուր փորձի ոսկի, և մարդ՝ ի բովս տառապանաց» բնարանով: Տառապանքին ազնւացնող, զտող ու զօրացնող հանգամանքը վեր հանեց կենդանի օրինակներովը Աստուածաշունչի և Հայկեան Պատմութեան տիպար դէմքերուն: Ու նոյն շաւիղէն, տառապանքի կրակին մէջէն իր հաւատքին ամրոցը կերտած իր հոգիին ազնուականութիւնը ձեռք բերած անձնեքն մէկը իրիկ ներկայացուց Հանգ. Տ. Թորգոմ Սրբազանը, որ զիտցաւ փոխանակ խոստափելու, զիմագրաւել կեանքին զփութարութիւններն ու տառապանքները, իր Եկեղեցիին ու ազգին նուիրելով ամենաընտիր բաժինը իր որով ու մտքի արգասիքներուն:

«Հայր մերքէն վերջ կատարուեցաւ հոգեհանգստեան միահայուք պաշտօն, հանդիսապետութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

Ս. Պատրարգի աւարտումէն յետոյ ամբողջ Միաբանութիւնը և աշակերտութիւնը, ծանրագնաց և երկարածից թափօրով ի գլուխ ունենալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ուղղուեցան Ս. Փրկիչ, Լուսահոգւոյն հողակոյտին ուխտի երթալու: Ս. Թարգմանչաց Նախակրթարանի երկսեռ ուսանողութիւնը երկու գիծով բացաւ՝ մէկը վարժարանի սալայատակին երկայնութեամբ, ուրիշ տանցէն թափօրը, հոծ բազմութեամբ ժողովուրդաւոր սաները երգելով ուխտի երգը Դուրեան Սրբազանի՝ «Եթէ զիս տանիս» թափօրին մէջէն կը տարուէր խաչածն պսակ մը: Նախակրթարանի բարձրագոյն երկու դասարանները և ուսուցչական խումբը միացան թափօրին, երկու ծաղկեպսակներով, մինչև հողադամբան: Հոն ևս կատարուեցաւ հոգեհանգստեան կարգ, որմէ յետոյ, Եկեղեցւոյ խորհրդին առիւնէն, խօսեցաւ Հոգ. Տ. Արթուր Վերք. յիշեցնելով Թորգոմ Սրբազանի անձին պակասով զգացուած խորունկ վիշտը Միաբանութեան և համօրէն ազգին: Յետոյ ներկայացնելով Սրբազանին անձին հմայքը, ըսաւ. «Սիրելի զիտցաւ որուն համար մանաւանդ սիրուեցաւ. իր հոգիին բացառիկ որակը, իր մտքին բազմազան շնորհները, սիրելի դարձուցեր էին զինք, այն խոր ու լուրջ սիրով, որ հիացումը կը ծնի: Լայն էր քայքայ լին իր սիրտը, Միաբանութեան երէց անդամներէն և բարեկամներէն սկսեալ մինչև կարմրալանջ փոքրիկները Ս. Թարգմանչաց. «Ս. Յակոբիները, ինչպէս ինք կը սիրէր կոչել: